

ПРИВІТАННЯ
“УКРАЇНСЬКОМУ ІСТОРИЧНОМУ ЖУРНАЛУ”

**Колективу редакції, авторам та читачам
“Українського історичного журналу”**

Щиро вітаю з пам'ятною датою — 40-річчям відродження видання національного історичного часопису. Ваш журнал гідно продовжив традиції “України” Михайла Грушевського, став трибуною допитливої дослідницької гумки. Професійні науковці та аматори вивчення минувшини рідного краю одержали можливість звертатися з його сторінок до своїх колег та широкого читацького загалу.

Важко переоцінити роль і значення “Українського історичного журналу” в наші дні, коли знято всі колишні заборони та обмеження і відкрився простір для чесного, об'єктивного й неупередженого погляду на шлях, пройдений українським народом до своєї волі і державної незалежності.

Високо ціную внесок працівників редакції та авторського активу в розбудову наукової вітчизняної історіографії, аналіз актуальних сучасних суспільних проблем і процесів.

Бажаю творчої наснаги, нових здобутків у цій важливій і благородній справі.

Л. КУЧМА

Головному редактору
"Українського історичного журналу"
академіку НАН України В. А. Смолю

Дорогі друзі і колеги!

40 років — це пора мужніння і зрілості, час, коли слід озирнутись, зважити й проаналізувати зроблене за попередні чотири десятиріччя, щось віднести до "помилки молодості", щось — до кроків, до котрих присилювали час і добре відомі обставини. Проте і нині ваш колектив може по праву пишатися багатьма славними сторінками в історії "Українського історичного журналу", які ніколи не викреслять ні Час, ні пам'ять нащадків.

Дорогі історики! Мені приємно, що і в сьогоденній — такій непростій для академічної науки — ситуації ви не лише тримаєте "на плаву" корабель єдиного українського академічного видання історичного профілю (чого вартий самий лише факт регулярного виходу "УІЖу"), але й впевнено спрямовуєте його курс відповідно до об'єктивних потреб національної історіографії, обминаючи підводні рифи кон'юнктури та вульгаризованого підходу до історичного минулого.

Хай щастить вам! Із сорокаріччям!

Ваш Борис ПАТОН

Редакційній колегії "Українського історичного журналу"

Глибокошановні колеги!

Редаколегія журналу "Археологія" та колектив Інституту археології НАН України щиро вітають співробітників та читачів "Українського історичного журналу" з 40-річним ювілеєм. Заснований Інститутом історії АН УРСР у 1957 р. він зробив вагомий внесок у розвиток вітчизняної історичної науки. На його сторінках знайшли відображення не лише найважливіші події історичного минулого українського народу, але й нелегкий шлях, який пройшла Україна протягом останніх десятиріч свого розвитку.

Попри всі труднощі, які випали на його долю, "Український історичний журнал" витримав випробування часом. Сьогодні, коли Україна стала на шлях самостійного економічного і політичного розвитку, він перетворився в грукований орган, який належним чином забезпечує неупереджене та об'єктивне висвітлення вітчизняної історії. Він вносить багато цінного в наукове забезпечення процесу українського державотворення. Здобутки "Українського історичного журналу" впродовж останніх років в переосмисленні подій минулого є запорукою важливих майбутніх досягнень у відтворенні об'єктивної картини історичного розвитку України.

Бажаємо редакційній колегії та авторському колективу "Українського історичного журналу" успіхів у цій дуже важкій і конче потрібній справі. Сподіваємось, що, розвиваючи свій науковий потенціал на принципах історичної правди, він займе гідне місце серед найпрестижніших історичних видань світу.

Головний редактор журналу "Археологія",
академік НАН України

П. П. ТОЛОЧКО

Головному редактору
"Українського історичного журналу"
академіку НАН України Смолю В. А.

Високошановні друзі!

Редколегія та редакція журналу "Архіви України" сердечно вітають колег — редакційну колегію та редакцію "Українського історичного журналу" із знаменною подією — 40-річчям часопису.

За роки своєї плідної діяльності Ваш журнал набув популярності не тільки серед істориків, архівістів, наукової громадськості, а й широкого кола читачів. Активно публікуючи нові архівні документи, він постійно збагачує джерельну базу вітчизняної історичної науки; вміщувані на сторінках журналу наукові розвідки, авторами яких виступають як відомі фахівці, так і історики-початківці, значною мірою сприяють розвиткові історичної науки незалежної України, поширенню історичних знань серед широких читацьких кіл. Важливим є й інше: публікаціям журналу завжди притаманний високий науковий рівень. Завдяки всім цим визначальним рисам журнал зарекомендував себе як авторитетне періодичне видання, відоме далеко за межами України.

Ми, архівісти, вважаємо "Український історичний журнал" не лише джерелознавчим, а й архівним виданням, оскільки на його сторінках завжди знаходять місце публікації та огляди архівних джерел; чимала кількість вміщуваних у часописі статей та повідомлень, основана на документах, розкриває багатства українських архівів. Працівники архівних установ нерідко виступають на сторінках Вашого журналу, а наші колективи єднають давні дружні зв'язки.

Щиро бажаємо Вам, дорогі друзі, з нагоди славного ювілею творчого натхнення, нових успіхів, а кожному з членів Вашого прекрасного колективу — міцного здоров'я й наснаги на многії літа.

*Начальник Головного архівного управління,
головний редактор журналу "Архіви України"*

Н. В. КИСТРУСЬКА

Високоповажний Пан Акад. В. А. Смолій
Головний редактор "Українського історичного журналу"

Київ

Вельмишановний і дорогий Пане Редакторе!

У зв'язку із відзначенням Вашого журналу просимо прийняти якнайщиріші побажання його дальшого розвитку. За Вашого редакторства "УІЖ" став виразником української національної історіографії, і від того часу зачалася співпраця між "УІЖ" і "УІ".

З прикрістю треба пригадати часи комуністичної диктатури і взагалі комуністичної партійності за часів імперії зла, яка змушувала українських істориків писати партійні статті, в яких сфальсифіковано різні періоди української історії і діяльності українських істориків. Вони збуживали Ваш журнал як інструмент для їхньої шкідливої антиукраїнської політики. Проте ці часи минули — і тепер перед українськими істориками лежить основне завдання: якнайшвидше відродити українську наукову історіографію. І я вірю, що Ви і Ваші співробітники на сторінках "УІЖ" приспішите це відродження української історичної культури і нашої історіографії. Ми радіємо, що на сторінках "УІЖ" від 1990 року появляються цінні матеріали — статті і історичні джерела.

Ми завжди уважали, що українські історики, без огляду на місце їхнього побуту, знайдуть спільну мову і спільними силами спричиняться до дальшого розвитку української історичної науки.

Як Вам відомо, в 1996 році на ювілейній конференції, присвяченій М. Грушевському, ми пропонували, щоб в наступних роках відбули загальний з'їзд-конгрес українських істориків в глобальному вимірі. Уважаю, що ця пропозиція надалі актуальна і буде зреалізована. Вірю, що Ви і Інститут історії НАН України поділяєте мої думки, що такий з'їзд треба відбути і обговорити усі важливі завдання українських істориків і дослідників допоміжних історичних наук. З нагоди Вашого ювілею щиро вітаю Ваших співробітників, які розвивають українську національну наукову історіографію. Бажаємо якнайкращих успіхів.

З щирим привітом
Головний редактор "УІ"
Президент УІТ

Любомир ВИНАР

ДО ЧИТАЧІВ
“УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО ЖУРНАЛУ”

Шановні друзі!

У липні цього року виповнилося 40 років з часу появи першого номера фахового часопису українських істориків — “Українського історичного журналу”. Його вихід у світ відбувся у тому політичному кліматі, що дістав образну й влучну назву “відлиги”. “УІЖ” із самого початку заявив про себе як про академічний науковий орган. У цьому велика заслуга першого відповідального редактора видання, визначного українського історика Федора Павловича Шевченка. В національній історіографії він залишив по собі пам’ять як професіонал високого гатунку, енциклопедист, аналітик. А ті, кому пощастило особисто спілкуватися з ним, згадують його як чесну, чуйну, порядну, високоморальну людину.

На жаль, наступні часи для журналу виявилися непростими. З другої половини 60-х років відчутнішим, постійним і докучливим, малокомпетентним став ідеологічний диктат системи, посилилося втручання партапарату у редакційні справи. Це не могло не позначитись на змісті і спрямуванні друкованих матеріалів, їх якості. На задній план були відсунуті дослідження з вітчизняної історії (насамперед давньої і середньовічної), натомість перевагу віддано історико-партійній тематиці. Зрозуміло, що це не могло не вплинути на авторитет друкованого органу академічного інституту у республіці та поза її межами.

Проте роботу журналу тих часів не варто оцінювати виключно негативно. Адже навіть тоді часопис був центром наукового життя українських істориків. На його шпальтах публікувалися досвідчені вчені й наукова молодь. Журнал відкрив чимало імен, які згодом стали гордістю національної історіографії.

Саме тут друкувалися статті, присвячені М. Грушевському, історії української державності, національній самосвідомості українців, козацтву, визвольним змаганням українського народу, тобто тематиці, на яку було, по суті, накладене ідеологічне табу. Їх авторами виступали Ф. Шевченко, І. Крип'якевич, О. Апанович, О. Компан, І. Гуржій, І. Бойко та ін. Для збереження наукового рівня видання і за тих складних умов чимало зробили його головні редактори Ф. Шевченко, П. Калиниченко, Ю. Кондуфор і М. Коваль.

З кінця 80-х років перед журналом відкрилися нові горизонти і нові перспективи. Часопис став доступним для публікацій будь-якого спрямування і змісту. Саме у ньому з'явилися перші серйозні наукові розробки з історії голодоморів, сталінських репресій, механізму функціонування тоталітарного режиму. "Український історичний журнал" познайомив своїх читачів із забутими і напівзабутими іменами, подіями й фактами, почав вміщувати історіографічну та архівну спадщину, праці сучасних західних істориків. Єдиним критерієм відбору матеріалів для редколегії став виключно їх науковий рівень, новизна і вклад у фундаментальні дослідження.

Сьогодні часопис, попри матеріальні труднощі, регулярно виходить у світ. Але цього замало. Поряд із здобутками ми бачимо і тіньові сторони його діяльності: недостатню роботу з авторами і читачами, іноді дрібнотем'я, порівняно незначну питому вагу публікацій масштабних, з новими методологічними і теоретичними підходами. За нових умов повинно зрости значення журналу як речника фундаментальної науки. На його сторінках найближчим часом відкриваються нові рубрики і напрями, побачать світ розвідки з кардинальних проблем вітчизняної та зарубіжної історичної науки.

Часопис може і повинен стати одним з важливих каналів інтеграції вітчизняної науки у світовий історіографічний процес. Тому він завжди відкритий для професіоналів — істориків різних поколінь, поглядів, наукових зацікавлень не лише з України, але й інших держав (сьогодні "УІЖ" розповсюджується у 24 країнах світу). Через наш журнал іноземні фахівці знайомляться з Україною — її минулим і сьогоден-

ням, її проблемами, успіхами, її народом і лідерами.

Ми прагнемо завоювати якнайширшу читацьку аудиторію. Не випадково на сторінках “Українського історичного журналу” вміщуються матеріали, адресовані викладачам вищої і середньої школи, краєзнавцям і співробітникам музеїв, працівникам бібліотек і студентам.

Наше видання існує завдяки Вашій підтримці, дорогі читачі, і для Вас. Новизна, постійний пошук, фундаментальність і відкритість, чесність та об’єктивність, прагнення до істини і бажання пізнати її — ось критерії та принципи, якими керується редколегія.

Ми сповнені бажання зробити журнал кращим, науково значущішим і змістовнішим. У досягненні цієї мети редколегія сподівається на підтримку усіх, кому не байдужа доля “Українського історичного журналу” і вітчизняної історичної науки.

Валерій СМОЛІЙ